

12
2289

בבית הדין המחוזי בכרושלים - סמוך השופט רות אור

פסק דיין

זוהר ומתירה מטעם המבקש, ראובן אבראן, נגד קבוצת רמת דהל והמשליבו - שהמבקש תגר בנו, כי חוכמת משלום המזונות שחלה על המבקש לפי שופטק נגדו בתיק מ.א. 325/94 - תחול במלואה על המשוייב ולהלן - הקבוצה.

הרקע לעתירה זו הוא לאמור - המבקש התגורר בקבוצת משנים 1979-1980 במסגרת גרעין נח"ל, והפך לחבר מן המניין בקבוצה בשנת 1981. לפני מספר שנים התחתן המבקש עם אשה מוג'ס לקבוצה, אשתו ונברה להתגורר עמו בקבוצה. ואף בנו נולד בקבוצה.

עפ"י תהנין הקבוצה - אין בת זוג של תגר קבוצה הופכת אוטומטית לחברת קבוצה מן המניין, אלא נחשבת כמועמדת לחברות, וקבלתה תלויה בהחלטת האסיפה הכללית של הקבוצה.

ביום 18.11.92 התקיימה הצבעה בקבוצה לעניין קבלת אשה המבקש כחברה מן המניין בקבוצה, אולם היא לא הצליחה לקבל ע"י מספר הקולות הדרוש לקבלתה כחברה מן המניין.

ביום 11.7.93 התקיימה הצבעה חשאית של אסיפת הקבוצה ואף בה לא אושרה מועמדותה של אשת המבקש כחברת קבוצה מן המניין.

עפ"י תנאי סג' לתקנות הקבוצה, חריג מועמד לחברות שמועמדותו בושלה - לעזור את הקבוצה אלא אם הוסכם אחרת בינו לבין הקבוצה.

6

ב-5.12.93 כתב הקבוץ לאשת המבקש כי היא מתבקשת לפנות את תחומי הקבוץ ולהמנע בכך מנקיטת הליכים משפטיים נגדה. כ"כ זרש הקבוץ האותו מכתב מאשת המבקש להחזיר לקבוץ סכום ש"ח כלכלה לחודשו, 725 ש"ח לחודשו כגין שגורים, איזוקה, כביסה, מים, חשמל ואנרגיה, וכן 542.50 ש"ח לחודשו בגין מחצית החזקת הבן - וזאת בענין חודשים.

ממכתב זה אנו למדים כי הקבוץ עצמו העריך את שגוריה וכלכלתה ושל אשו המבקש בקבוץ בסכום של 1025 ש"ח לחודש, ואת החזקה היילד ב-1985 ש"ח לחודש, כשהאשה נדרשה לשלם מחצית בהנחה שהמבקש אחראי למחצית הנותרת של החזקת היילד. מאחר שהאב אחראי למזונות בנו - תמנה בעלבר עדוע דרש הקבוץ מאשת המבקש מחצית מסכום החזקת הבן בקבוץ.

עקב דרישת הקבוץ מאשת המבקש לעזוב את הקבוץ, ובהתחשב בנילו הרך של בנם, נאלצו אשת המבקש ובנו לעזוב את הקבוץ - בניגוד לרצונם ובניגוד לרצון המבקש. המבקש, כחבר קבוץ פניה 13 שנה - לא היה מעונין בעליבת הקבוץ, ובשאר חבר קבוץ.

אשת המבקש ובנו והגישו תביעת מזונות נגד המבקש בתירג פ"א, 325/94, וניתח פס"ד בהעדר הנחה, לפיו על המבקש לשלם לאשתו ובנו 4820 ש"ח לחודש החל מפרט 94, כאשר סכום זה צמוד למדד יוקר המחיה מדי חודש. כן נקבע בפס"ד כי על המבקש לשלם כל סכום שאשתו תאלץ לשלם לקבוץ, וכן סכום נוסף של 7601 ש"ח עבור טיפול שיניים. ה"כ נפטקו נגד המבקש הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד.

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

מאחר שהמבקש הרגו חבר קבוץ. ובתור שכזה אין לו רכוש פרטי ויה
 אין לו הכנסות פרטיות, אלא כל המורח עבודתו הולכת לקופת הקבוץ
 - הגיש המבקש עתירה זו, בה בקש לקבוע כי כל סכום שהוא חייב
 כתשלום למזונות אשתו ובנו - על הקבוץ לשאת בו.

הקבוץ טוען כי העתירה הוגשה בתור נקיין כפרים ובהעדר תים לב.
 וזו נסיון להוציא כספים מהקבוץ וכן
 כי אין בתקנות הקבוץ (להלן - התקנון), להצביע על חובה הקבוץ
 לשלם את מזונות האשה והילד; וכן
 כי אין יריבות בין המבקש לקבוץ, וזקשה כזאת היתה צריכה להיות
 מונשת, אם בכלל, ע"י אשת המשיב שהיא הזוכה נפס"ד בזרקה מ.א.
 325/94

הקבוץ טוען כי לא חלה עליו כל חובה לקבל את אשת המשיב כחברה
 מן המניין בקבוץ.
 כן טוען הקבוץ כי המבקש אשם באי הגשת כתב הגנה בתיה המלונות
 שהוגש נגדו.

עוד טוען הקבוץ כי לא ייתכן לחייב את כל חברי הקבוץ לשלם
 מזונות לאשת המבקש ולבנו.

הקבוץ טוען כי הפרידה בין המבקש לאשתו - היא פלאכותית, וכי
 הקבוץ חייב לספק את צרכי האשה והילד - כל עוד הם חיים בקבוץ.

הקבוץ אמנם טוען כי אין להבין מדבריו שהוא מעוניין בעדיבת
 המבקש את הקבוץ, אך לעורר כל השיעוברים מבהיר כי המבקש יכול
 להמנע מפרידה מאשתו ובנו ויוכל למלא את חובתו האבסולוטית
 לצון את בנו - אם יעזוב את הקבוץ.

לענין זה אין לי אלא לצטט את טענתו המהוממת ע"י ב"כ הקבוץ
 בסיכומיו:

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

א. אין המשיבה חולקת על חובת המזונות, במיוחד החובה האבסולוטית לזון ילד עד גיל 6. כפי שציטט ב"כ המלומד של המבקש.

ב. אדרבא, על פי החלטה שתובאה ע"י המבקש, חובה על האב לעשות הכל כדי לזון את ילדו. זו בדיוק כוונתה של המשיבה שהמבקש יעשה הכל על מנת לעמוד בחובותו האבסולוטית לזון את ילדו גם אם למצער יצטרך לשם כך אף לעזוב את הקבוץ ולו על מנת שיהנו בנדר הכלים לזון אותם". (ההדגשה שלי - ר.א.).

אני תטהר מאד על גישת הקבוץ, וזאת מהטעמים הבאים:

א. אות המבקש ובנו לא עזבו את הקבוץ מרצונם הטוב - אלא סולקו מהקבוץ עפ"י דרישת הקבוץ לאחר שאסיפת חברי הקבוץ לא אישרה את אות המבקש כחברת קבוץ מן המניין.

ב. אכן, לקבוץ זכות להחליט מי יהיו חבריו ומי לא יהיו חבריו, אך בנצלו זכות זו עפ"י תקנונו - גרם הקבוץ לפירוד המשפחה, ואין הקבוץ יכול לכנות פירוד זה - "פירוד מלאכותי", ולהתחמק בכך מחובת הבעל והאב לזון את אשתו ובנו כל עוד המבקש הינו חבר קבוץ.

ג. אין כל ספק כי עפ"י הדין חובה על אדם לזון ולפרנס את אשתו ובנו ושום הסכמה חוזית בין אותו אדם לבין גוף אחר (כמו תקנון הקבוץ) - אינה יכולה למנוע חובה חוקית זו.

ד. אכן, היחסים בין המבקש לבין הקבוץ הם יחסים חוזיים מכח תקנון הקבוץ, אולם מקום שהקבוץ פונע מחבריו בעלות על רכוש פרטי ובעלות על התמורה מעבודותיהם, ובוטל את רכושו ותמורת עבודתו של החבר לבעלות המשותפת של הקבוץ - עליו לבוא בנעלי חבריו בכל הנוגע לחובותיהם החוקיות.

אכן, אילו היה מדובר בחוב הקמורים שעושה חבר קבוץ - אין הקבוץ חייב לממן לו חוב זה.

אולם כשמדובר בחובה אנושית בסיומת של אדם לדאוג לקורת גג למשפחתו, ולזון ולפרנס את משפחתו - לא יתכן שיימלט מחובה זו דה מהמעגם שהקבוץ בו הוא חבר - מפקיע את כל רכושו, ואינו משלם לו תמורה בספירת בעבור עבודתו.

חבר קבוץ הוא בעלים משותף עם שאר חברי הקבוץ בכל נכסי הקבוץ והכנסותיו, בעוד לו עצמו אין שום רכוש והכנסות פרטיים, וכל מה שיש לו - עובר לבעלות משותפת של הקבוץ, או לדאת, כאשר הוא מתחייב במזונות אשתו וילדיו, חייבות הוצאות אלו לצאת מן הקופה המשותפת, בה יש לאותו חבר קבוץ חלק יחסי לשאר חברי הקבוץ.

גובה האמור, אין לומר כי כאשר הוא משלם מזונות לבני משפחתו - שאר חברי הקבוץ נושאים בחובה זו, הוא נושא בחובה מתוך החלק היחסי שלו בכלל נכסי הקבוץ, כמו שהיה עושה אדם שאינו חבר קבוץ, ושהיה משלם מזונות מתוך הכנסתו מרגע כפיו, או שהיה נאלץ לממש רכוש שיש לו - כדי לדאוג למחירת בנר משפחתו שבפירוד.

שענת הקבוץ כי אינו חייב לשלם למזונות אשתו ובני של חבר קבוץ כשאינם מתגוררים בקבוץ, כאשר הקבוץ עצמו סילק אותם ממנו - היא מענה מקומפת.

נסיון הקבוץ להשוות מצב זה למצב של חבר קבוץ שעוזב שרצונו וגם אם בנסיבות מיוחדות כמו במקרה של ע"א 516/78 גליל ב" גליל, פד"י ל"ג (2) 324 - הוא נסיון בלתי מוצלח.

גם טענת הקבוץ כאילו, המבקש אשם באי' הגשת כתב הגנה - איננה מדויקת.

בסי' 12 לסיכומי הקבוץ מאשר הקבוץ עצמו כי המבקש התבקש לתת על אתר את הערותיו לכתב הגנה שהוכן, מבלי לאפשר לו לערוך בכתב ההגנה שהוכן ע"י עו"ד הקבוץ, משום שהמועד האחרון להגשת כתב ההגנה חל למחרת היום.

לקבוץ לא היתה כל פניעה לחיין את כתב ההגנה מבעוד מועד, לאפשר למבקש לערוך בו בזהירות ובתשומת לב, ולהגישו לביהמ"ש במועד. תוך הרפעה למשפט וחקירת אשת המבקש על הוצאותיה והוצאות בנה.

באשר לסכום המזונות לאשת המבקש ולבנם - הקבוץ עצמו דרש מאשת המבקש לבעבור עצמה בלבד, סכום של - 1025 ש"ח לחודש בגין מגורים וכלכלה, וכן קבע סכום של 1085 ש"ח בגין החזקת הילד בקבוץ. (בפועל, כאמור, דרש הקבוץ מאשת המבקש פחצית מסכום החזקת הילד בקבוץ, כנראה משום שאביו, המבקש, הינו חבר קבוץ ונושא במחצית השניה).

הקבוץ העריך, איפוא, את עלות החזקת האשה והילד בקבוץ בסכום של 2110 ש"ח.

ברור ומדויק כי עלות מגורי האשה והילד ומזונותיהם מחוץ לקבוץ - גבוהה מזו שבקבוץ.

טענת מזכיר הקבוץ, רגאל מוסינגר, בביהמ"ש כי אם הילד היה גר אצל אביו, הם היו משלמים 800-900 ש"ח לחודש בעבור האשה (עמ' 2), אינה תואמת, איפוא, את דרישת הקבוץ מהאשה לשלם סכום של - 1025 ש"ח לחודש בעבור שהותה בקבוץ.

אכן, הקבוץ אינו חייב לקבל את אשת המבקש כחברת קבוץ מן המניין לפי תקנותיו, אולם מוזר בעיני כי הקבוץ מתנגד למגורי האשה עם

[Handwritten mark]

בעלה - אפרלו שלא בתור חברת קבוץ מן המניין, למרות שכנס שכ
900-950 ש"ח למחירתה (כפי שהקבוץ סבור שמגיע לה) - אם תעבוד
מחוץ לקבוץ, או תסורת עבודתה בקבוץ.

אין ספק כי לא כל חברי הקבוץ הם מיקשה אחת ועשורים אחד, ואין
היום עודף אנשים המוכנים לחיות בקבוץ. שהנלק משהותה
שול אשת המבקש בקבוץ (כאשת חגר, ולא כחבר) בעצמה. לא היה גדול
בהרבה משהחיותם של חברים אחרים בקבוץ, אשר לא תפולד רואים עין
בעין בכל נושא.

מענת מזכיר הקבוץ נגד אשת המבקש היתה, לדוגמה, כי הבראה את
בנה לבית הילדים מתי שרצתה ולקחה אותו מתי שורצתה וזה הורס את
המרקם החברתי.

זו אינה מענה רצינית לאי קבלת אשת חבר כחברה מן המניין בקבוץ.
אך גם אם יש בה בסיס לאי קבלתה כחברה בקבוץ, בוודאי אין בה די
כדי להצדיק סילוקה מן הקבוץ מנלי לאפשר לה לגור עם משפחתה
בתוך הקבוץ, ולו כבת משפחה נלווית. הרי הקבוץ תמיד יכול היה
לבקש מהמבקש להביא את בנו לגן ולקחתו מהגן - במועדים הנקבעים
הקבועים מראש.

אם שאר מענות הקבוץ נגד אשת המבקש - דומים למענה זו, הרי מענת
הקבוץ כי אשת המבקש הורסת את המרקם החברתי בקבוץ - אינה
רצינית.

מכל מקום, ביהמ"ש אינו שם עצמו במקום אסופת הקבוץ לענין
ההחלטה במי לבחור כחבר קבוץ, ובמי ולא.

יצוין כי ב"כ המבקש טען בביהמ"ש כי היו דרושים שני שליש
מקולות חברי הקבוץ לקבלת אשת המבקש כחברה בקבוץ, וכי למעשה

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

הצביעו בעדה למעלה ממחצית חברי הקבוץ, וחזרו לה 10 קולות לקבלתה. (עמ' 3).

איננו יודעת אם טענה זו נכונה עובדתית. אולם תקנון האגודה שהוגש לביהמ"ש במצורף לתצהיר מזכיר הקבוץ ומשעם הקבוץ, קובע בתק' 28 כי: "מונמד יתקבל כחבר אם ההחלטה על קבלתו כתבר

התגלה בקולות רוב המצביעים באסיפה הכללית שבסדר יומה בכלל הדין בדבר קבלתו כתבר".

לא מדובר שם על רוב של שני שלישים מכלל חברי הקבוץ, ואפילו לא על רוב של שני שלישים מהמשתתפים באסיפה הכללית.

אין לזאת. אם אכן למעלה ממחצית חברי הקבוץ הצביעו בעד קבלת אשת המבקש כתברה מן המניין בקבוץ - יתכן כי היתה טעות באי קבלתה כתברה בקבוץ.

החובה בקבלת ההחלטה של שני שלישים מהחברים המצביעים באסיפה הכללית, מופיעה בתק' 26 הדנה בהוצאת חבר מהקבוץ, אולם זאת ר"מ בהתמלא אחד מחמשת התנאים המנויים באותו סעיף, ובמקרה כזה מובן כי יש לבטל מהו התנאי המפעיל סמכות זו.

מאחר שהצדדים לא המציאו לביהמ"ש פרטיכל של האסיפות הכלליות שעסקו בענינה של אשת המבקש, לא ניתן להוכיח אם אכן למעלה ממחצית הנוכחים באסיפה - החליטו על אי אישורה כתברה מן המניין בקבוץ (כפי שנדרש עפ"י תקנון הקבוץ), או שמא טעו וסברו כי יש צורך באישור של שני שלישים מהנוכחים. באסיפה או מכלל חברי המשק - לקבלתה כתברת קבוץ מן המניין.

פסק הדין היחיד שהופנתר אליו הינו ע"א 516/78, גליל נ. גליל וקבוץ שריד, פד"י ל"ג (2), 324.

באותו מקרה היה מדובר בזוג חברי קבוץ, שנוכדו להם שלושה ילדים בקבוץ, ובשלב מסוים עבר הבעל לגור בקבוץ עם אשה אחרת.

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

בנסיבות אלה ראתה עצמה האשה נאלצת לעזוב את הקבוץ, ואכן עדנה
את הקבוץ עם אחד שילדה, תוך הגשת תביעה מן הבעל והקבוץ
למזונות ולהחזר הלוואות, לטיפול אורטודנסי לבן, ושכר לימוד
לאשה.

ביהמ"ש המחוזי דחה את התביעה נגד הקבוץ.

ביהמ"ש המחוזי קבע, לגבי האשה, כי לא מותקבל על הדעת שחבר
קבוץ ינתק לחלוטין את קשריו עם הקבוץ ולא יתרום מכוח עבודתו
לקבוץ, ומאידך גיסא יהנה מכל הזכויות של חבר קבוץ.

לגבי הילד קבע ביהמ"ש המחוזי כי מאחד שטרם טלאו לו 18 ש',
ואינו חבר קבוץ, וכל זכויותיו הן פועל יוצא מזכויות הוריו -
אין הקבוץ חייב לספק את צרכי החזקתו והחינוכו אלא אם הוא נמצא
בקבוץ, או אם נמצא בהסכנות הקבוץ במקום אחר.

ע"כ דחה ביהמ"ש המחוזי את התביעה נגד הקבוץ. (עמ' 327-328).

לעומת זאת קבע ביהמ"ש המחוזי את חובת הבעל לזון את אשתו
וילדו, שכן סרבת ונרבתם את הקבוץ - איננה מן האשה. (עמ' 328).
באותו מקרה טרחה חברו הקבוץ לשכנע את האשה שלא לעזוב את
המסגרת הקיבוצית - אולם לא הצליחו לשכנעה.

ביהמ"ש העליון קבע כי למרות או נוחותה ואף סבלה של האשה
שנקלעה למצב מביד ויסורי כבד, בשל כך היא נאלצת להסרה מסקנות
אישיות מרחיקות לכת - לא היה בכך בלבד כדי להטיל על הקבוץ
חובות שאינן מושחתות על התנרות המפורטות בתקנון (עמ' 330),
אך לזאת אישר ביהמ"ש העליון את קביעת ביהמ"ש המחוזי בה דחה את
תביעת האשה והילד נגד הקבוץ.

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

עם זאת דחה ביהמ"ש העליון גם את הערעור הנגדי, כד שנתר
העקרון כי הבעל חייב במזונות אשתו ובנו שעובו את הקבוץ.

בג"ץ 3132/92 מושלב נ. הועדה המחוזית וקבוץ כברי, פד"ר ט"ז ב.
741, 746 ז', קבע:

"הרעיון המונח ביסוד האידאולוגיה הקבוצתית הוא שיתוף מלא בין
חברי הקבוצה. שיתוף זה, המבוסס על הזדהות חברתית של הפרט עם
הקבוצה, בא לביטוי מבחינה כלכלית בערכות הדדיות על פי העקרון
"כל אחד לפי יכולתו, ולכל אחד לפי צרכיו" ובשוויון בהנאה
הכלכלית.

במהותו, הקבוץ הוא מעין משפחה גדולה, שכל חבריה טובלים במידה
שווה ממצוקותיה ונהנים באותה מידה מיכולתה הכלכלית. טובת
ההנאה הצומחת לקבוץ מצמיחה טובת הנאה לכל אחד מחבריו"
(ההדגשה שלי - ר.א.).

הפשתר תקדימים נוספים בנושא זה - ולא מצאתי.
מאחר שגם העדדים לא המציאו לי תקדימים נוספים - סביר כי אין
כאלה.

לא מצאתי ולא הוגש לי כל תקדים למקרה בו הבעל, שהינו חבר
קבוץ, חויב לשלם מזונות לאשתו ולילדיה שמחוץ לקבוץ. המזונות
לא שולמו והבעל נאלץ לבקש מביהמ"ש לחייב את הקבוץ לשלם את
המזונות בעבורו - כפי שקורה במקרה שלפנינו.

ומסקנה הסגירה היא כי מקום שתברי קבוץ חויבו לשלם מזונות
לנשותיהם ולילדיהם שמחוץ לקבוץ - הקיבוצים נוהגים למלא את
חובה זו, וע"כ לא הגיעו הדברים לדיון משפטי.

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

יש לתמונה, איפוא, מה טעם ראה, דווקא קבוץ רמת רחל, שגרש את אשת המבקש (ובעקבות זאת גם את ילדו הקטין שבהחזקת האם), להתנגד לשלם את מדורם ומזונם של אשת המבקש וילדו מחוץ לקבוץ.

סכומו של דבר -

בהתחשב בעובדה, כי בעל, ואבי, חייב לזון ולפרנס את אשתו ובנו (חובה המקובלת גם על ב"כ הקבוץ בסיומרו);

ובהתחשב בעובדה, כי למבקש, כחבר קבוץ, אין רכוש והכנסה לעצמו, אלא כל רכושו והכנסותיו שייכים לקבוץ מכוח הכללים הנוהגים בקבוץ;

הואיל והקבוץ מבוסס על שיתוף מלא, וע"כ קיימת ערבות הדדית גם לחובות החוקיים של חבר הקבוץ;

והואיל ולא עולה על הדעת לפטור בעל ואב מחובת מזונות אשתו וילדיו רק משום שיש לו הסכם חוזר עם הקבוץ שהקבוץ לוקח את רכושו והכנסותיו -

המסקנה הסבירה היחידה המתבקשת היא כי על הקבוץ, מכוח הערבות ההדדית ו"הפקעת" כל רכושו והכנסותיו של המבקש (כמו של שאר

חבריו) - לשאת במזונות אשתו ובנו של המבקש במקום המבקש, וזאת מתוך חלקו של המבקש בנכסי הקבוץ ובתמורת עבודתו בקבוץ, וכך אגרי פוסקת.

לענין גובה המזונות -

מאחר שפסה"ד ניתן ללא הגנה, ומאחר שבעת מתן פסה"ד לא היה הקבוץ צד להליכים בניהמ"ש, ובפועל על הקבוץ לשאת בסכום המזונות, נראה לי כי יש בכך משום נסיבה חדשה המצדיקה אפשרות הגשת תביעה חדשה להקשנת המזונות, אם הקבוץ יהיה סבור שיש מקום לדרוש הקשנת סכום המזונות.

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

24/01/95

אבראן נ. רמת רחל

המ' פת' 470/94

18.

מכל מקום, כל עוד לא ניתן פס"ד או החלטה זמנית אחרת לענין
הקשנת סכום המזונות, ישמיר פסה"ד בתיק מ.א. 325/94 - לעמוד
בעיני ועל הקבוץ לשאת בסכומים האמורים בפסה"ד, במקום המבקש.

הקבוץ ישלם למבקש הוצאות, ושכ"ט עו"ד בסך - 7500 ש"ח + מע"מ.
סכומים אלה ישאו ריבית והצמדה כדין מהיום ועד יום התשלום
בפועל.

ההחלטה ניתנה בהעדר הצדדים ותשלח להם ע"י מזכירות ביהמ"ש.

24/01/95

רות אור, שופטת

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31

בבית המשפט העליון בשבתו משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1707/95

בפני:

כבוד השופטת ט"י שטרסברג-כהן

כבוד השופט צ'י אי טל כבוד השופט י' טירקל

המערער:

קיבוץ רמת רחל

נגד

המשיב:

ראובן אביאן

ערעור על פסק דין בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 25.1.95 המ' פתיחה 470/94 שניתן על-די כבוד השופטת אור

תאריך ישיבה:

ל' בסיון תשנ"ו (17.6.96)

בשם המערער:

עו"ד ש. גרנות ועו"ד נ. סמולט

בשם המשיב:

עו"ד א. גלבו

פסק-דין

1. המשיב הוא חבר קיבוץ רמת רחל מאז 9/92. ב-9/92 נשא אישה שעברה להתגורר עימו בקיבוץ. בעקבות הצבעה שנערכה בקיבוץ כ-11/92, הוחלט שהאשה לא התקבלה כחברה בקיבוץ. ב-7/93 נערכה הצבעה שניה ושוב הוחלט שלא לקבל את האשה כחברה בקיבוץ. ב-12/93 נדרשה האשה לעזוב את הקיבוץ והיא עשתה כן ועברה יחד עם בנם של בני הזוג-שנולד בינתיים, להתגורר בדירה שכורה בירושלים. בעלה נותר בקיבוץ והמשיך לעבוד בו, אם כי ככל הנראה חי הוא עם משפחתו בדירתם השכורה בירושלים.

2. ב-3/94 הגישו האשה והבן תביעת מזונות נגד האב ונפסקו בה - בהעדר

הגנה - מזונות בסך 4,820 ש"ח לחוד החל מ-3/94 צמוד למדד מדי חודש והוטלו על המשיב חיובים נוספים. המשיב פנה בתובענה נגד הקיבוץ וביקש להטיל את מלוא חיוביו לפי פסק הדין, על הקיבוץ. בית המשפט נענה לעתירתו וחיבב את הקיבוץ לשאת בחיובי המשיב כלפי אשתו ובנו, בפסק דין שניתן ב-24.1.95.

3. לאחר פסק הדין, חלה התפתחות בשני מישורים: האחד, הנושא הועבר

לטיפול רשם האגודות השיתופיות שדן בהרחקת האשה מן הקיבוץ והחליט ביום 13.6.95 כי האשה הותקבלה כחברת קיבוץ ברוב הדרוש בהחלטה הראשונה מ-9/92 וכי הקיבוץ סבר בטעות ובניגוד לתקנות שרוב רגיל לא הספיק לצורך קבלתה. השני, ב-3/96 הגיעו הצדדים להסכם דיוני בבית המשפט המחוזי - מבלי לפגוע בטענותיהם בערעור זה - המסדיר תשלומים זמניים בסכום נמוך מהסכום שנקבע בפסק הדין וזאת עד למתן פסק דין בערעור זה. (החומר המתייחס להחלטות רשם האגודות השיתופיות ולהסדר הדיוני, הוגש לבית משפט זה בהסכמה).

4. על פי טענת הקיבוץ, לאחר מתן החלטות הרשם, חל שינוי מהותי

ומשמעותי בנסיבות. בעוד אשר עובר למתן פסק הדין של בית משפט קמא, היו כל הצדדים בדיעה כי האשה איננה חברת קיבוץ, מקובל כיום על הכל כי היא אכן חברת קיבוץ ונתקבלה ככזו כדין. לטענת הקיבוץ פנה הוא אליה לאחר החלטות הרשם "אין ספור פעמים" והזמינה לחזור לקיבוץ כחברה מן המניין והיא סרבה. לטענת האשה פניה זו היא מן השפה ולחוץ וכפי שנרשם על ידי רשם האגודות השיתופיות בהחלטתו, מפי נציג הקיבוץ, אמר חלק מאנשי הקיבוץ באסיפה "נעשה לה את המוות וננקר לה את העיניים". לפיכך אין היא יכולה לחזור לקיבוץ.

5. בעקרון, מקובלת עלינו התוצאה אליה הגיע בית משפט קמא, לפיה על

הקיבוץ לשאת במזונות שהוטלו על המשיב שהוא חבר קיבוץ העובד בו וכל מעשי דינו לקיבוץ. חיוב זה צריך לתול מאז גורשה האשה מן הקיבוץ שלא כדין. עם זאת, הסכום שנפסק נגד המשיב בהעדר הגנה, אינו נראה לנו הולם וראוי בהתחשב בנסיבותיו של מקרה זה. אנו סבורים כי הסכום שנקבע בהסדר הביניים שהוא 2,500 ש"ח לחודש צמוד למדד הוא הסכום הראוי וההולם לתשלום מיום מתן פסק דין זה. אשר לתקופת העבר מאז עזבה האשה את הקיבוץ ועד שנולד הילד השני נראה לנו הסכום של 2,000 ש"ח כסכום המתאים לחיוב בו את הקיבוץ. סכום זה עולה בקנה אחד עם ההסכם הדיוני. אשר לתקופה שלאחר

מתן פסק-דין זה, אין אנו רואים לשים עצמנו כערכאה ראשונה ולבדוק את העובדות הקשורות בנושא חזרתה לקיבוץ של האשה וילדיה ובינתיים נולד לבני הזוג ילד נוסף). נושא זה והשלכותיו על זכויות הצדדים, ראוי לו שיתברר בבית משפט כערכאה הראשונה. אם סבור הקיבוץ שהוא זכאי להשתחרר מחבותו, עליו להגיש תביעה מתאימה לבית המשפט בערכאה הראשונה לביטול החיוב. עד להגשת תביעה כזו, ימשכו תשלומי המזונות כאמור לעיל. משתוגש תביעה - אם תוגש יהליט בית המשפט במסגרת התביעה, אם יש מקום להמשיך בתשלום המזונות הזמניים עד להכרעתו בתביעה עצמה ואם כן באיזה שיעור.

ניתן היום כי בתמוז תשנ"ו (7.7.96).

נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח